

Datum 2024-10-01
Vår referens: Antje Dederling

Mottagare
fi.remissvar@regeringskansliet.se
fi.ofa.k.remissor@regeringskansliet.se
Dnr diarienummer Fi2024/01538
Remissinstans; Vårdföretagarna

Remissvar (Fi2024/01538) "Promemorian Tillfälligt statsbidrag för åtgärder för en effektiv hälso- och sjukvård"

Vårdföretagarna är en arbetsgivar- och branschorganisation för privat och idéburen vård och omsorg. Vårdföretagarna har cirka 2000 medlemmar med drygt 100 000 årsanställda som bedriver vård och omsorg i hela landet. Bland medlemmarna finns såväl större som mindre aktörer representerade och alla är bundna av kollektivavtal. Vårdföretagarnas medlemmar har en central roll i dagens och framtidens hälso- och sjukvård i hela landet.

Vårdföretagarna har beretts tillfälle att lämna remissvar över Promemorian "Tillfälligt statsbidrag för åtgärder för en effektiv hälso- och sjukvård" och vill med anledning av detta framföra följande.

Övergripande synpunkter

Syftet med förslagen är att regionerna ska kunna genomföra omstrukturerings- eller effektiviseringsåtgärder för att stärka effektiviteten i hälso- och sjukvården. Vårdföretagarna är positiva till den övergripande ambitionen. För att kunna möta ett samhälle med en förändrad demografi, allt större behandlingsmöjligheter och samtidigt ha en hållbar ekonomi behöver många delar av hälso- och sjukvården förändras. Vårdföretagarnas medlemmar har kapacitet att bidra i större omfattning än idag.

Den föreliggande promemorian definierar inte närmre vilken form av effektiviseringar som avses. Effektiviseringar inom hälso- och sjukvården är ett mångfacetterat begrepp. Det kan bl.a. innebära förändringar för att minska tidsåtgången för vissa arbetsuppgifter så att mer vård kan ges utan att personalstyrkan behöver växa, att minska kostnader med andra behandlingsmetoder eller att säkerställa att vården ges på den mest kostnadseffektiva vårdnivån. Effektiviseringar kan åstadkommas genom förbättrad administration, bättre planering av flöden vid operationer så väl som åtgärder som minskar behovet av vård där prevention, sekundärprevention och vård i hemmet kan nämnas.

I sammanhanget är det viktigt att adressera att effektiviseringar i hälso- och sjukvården inte alltid innebär kostnadsbesparingar; Effektiviseringar kan innebära att fler får vård utan att det kostar mer eller att vården förbättrats på så sätt att patienternas hälsa stärkts. Vinster av effektiviseringar kan också uppstå i andra delar av samhällsekonomin, exempelvis genom minskat behov av sjukskrivningar.

Vårdföretagarnas följande synpunkter utgår från landets stora behov av att säkerställa en utbyggd primärvård och följsamhet till den lagstadgade vårdgarantin på det mest kostnadseffektiva sättet.

Om förslaget och dess utformning

Vårdföretagarna delar bilden att samtliga regioner har möjlighet att, även med befintliga resurser, se till att vården räcker till fler. Vårdföretagarna är också positiva till förslaget att bidrag ska fördelas utifrån de föreslagna åtgärdernas potential, liksom förslagets ambition att centralt kunna bidra till spridandet av goda exempel. Att det finns en plan för uppföljning av åtgärdernas faktiska effekt bör dock säkerställas.

Vårdföretagarna anser att en mångfald av små och stora utförare är en väsentlig del i en mer effektiv hälso- och sjukvård. Flera olika jämförelser visar att vård som utförs i privat regi håller samma eller högre kvalitet och till en lägre kostnad än när motsvarande åtgärder görs i offentlig regi. Kostnaderna för kirurgi av höft-knä och ögon är t.ex. lägre per ingrepp om dessa utförs i privat regi än motsvarande åtgärd i samma ASA-klassificering som utförs på ett akutsjukhus. Skulle fler regioner hänvisa patienter i behov av exempelvis knäkirurgi till privata vårdgivare skulle fler få vård utan att kostnaderna ökade. Samtidigt ses idag på flera håll i landet en minskad samverkan; i stället för att fler ges möjlighet att opereras hos en privat aktör köstalls patienter på akutsjukhusen. Dessutom förtjänar det att nämnas att många offentlig drivna vårdcentraler med underskott.

Synpunkter på vissa av förslagen

Vårdföretagarna menar att ideologiska avvägningar inte borde begränsa möjligheterna till ett effektivt användande av skattemedel och vill i anledning av detta särskilt kommentera nedan av promemorians förslag.

Bidrag får lämnas till en enskild region eller flera regioner i samverkan

Vårdföretagarna ser positivt på att det föreslås att ansökan kan göras av flera regioner tillsammans och för projekt som ska genomföras i samverkan. Vårdföretagarna vill dock adressera vikten av att samverkan även eftersträvas med olika utförare och att även privata aktörers kapacitet tas tillvara.

Bidrag får inte lämnas för åtgärder som det redan utgår annat statsbidrag för

En stor del av vårdens utveckling omfattas av olika former av statsbidrag, inte minst utvecklandet av den goda nära vården. Samtidigt är primärvården och den nära vården områden där många effektiviseringar kan vara relevanta för att uppnå målen med de här föreslagna statsbidragen. Vårdföretagarna menar att det kan finnas skäl att förtydliga vilka åtgärder som kan omfattas av de här föreslagna statsbidragen.

En delegation ska pröva och bedöma ansökningarna

Vårdföretagarna ser positivt på att ansökningsprocessen ska vara dialogorienterad, liksom att kompletterande förslag på åtgärder kan föras fram. Uppdraget framstår dock som mycket omfattande och det är otydligt vilka resurser som avsätts för den analys som föreslås kunna göras. Vårdföretagarna vill adressera värdet av att säkerställa en utförarneutral hållning där erfarenhet och idéer från stora och små privata vårdgivare i landets alla regioner bör tas tillvara.

Bidraget ska utgå från potential

Vårdföretagarna är positiva till att förslagets potential bedöms, men menar att det finns skäl att också i ansökan beskriva planen för hur åtgärder som finansieras med statsbidraget ger önskad effekt och hur de ska finansieras på lång sikt.

Slutligen vill Vårdföretagarna kommentera bedömningen som presenteras i förslaget att "**små företags arbetsförutsättningar, konkurrensförmåga eller villkor i övrigt i förhållande till större företag**" inte påverkas. Vårdföretagarna menar att en förutsättning för att eliminera sådana risker är att regionerna iakttar utförarneutralitet. Regionerna kan till exempel behöva vidta åtgärder för att säkerställa att små och stora aktörers kapacitet och kompetens kan tas till vara, både vid ansökan och för att delta och bidra i projektens genomförande.

Vårdföretagarna ser fram emot en dialog med Kammarkollegiet och den där utsedda delegationen för att bistå dem i vilka förslag som kan ges till de olika regioner som vill effektivisera sin hälso- och sjukvård.

Med vänlig hälsning

Antje Dederling
Förbundsdirektör Vårdföretagarna

Karin Elinder
Näringspolitisk expert